

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.
Pol leta , 2.
Cetrt leta , 1.

Pri oznanilih in tako tudi pri „poštnicah“ se plačuje za navadno tristop in vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 " " " 2 "
6 " " " 3 "

Za veče črke po prostora.

SOČA

Slovenci, varujmo našega kmeta!

V svojem zadnjem listu smo rekli, da bi lahko slikali še dalje težavni stan našega kmeta, a nismo tega storili, ker smo nadaljnjo naštevanje kmetskih težav še za druge liste prihranili. Mi nadaljujemo torej, in pri tem delu ne smemo pozabiti, da s francosko revolucijo leta 1789 in z ustavami, katere so se vsled one revolucije vpeljale po raznih državah Evrope, je naprečila nova doba glede osnove celega našega društva. Nastala je torej v našem društvenim življenji nagloma, in ne oslanja se na naraven razvoj društva, kako občutljiva presamba, vsled katere so se stare in dobre naprave zamnile z novimi. Nasledek te presumbo je bil, da se društvo ni odvadilo starih navad, in da se ni moglo privaditi novih naprav, tako da je nastala pri vseh daljnih naredbah neka neokretnost in da je iz tega društvo škodo trpelo.

Bog varuj, če bi se nam po pravici podtikala misel, da želimo starih in že kot slabe spoznane navade, ali vse odpravljene navade in postave niso bile slabe, in druge postave, ki so jim sledile, so bile včasih slabše in naj slabše je bilo to, da so se prav vsled francoske revolucije in novodobnih ustav izdajale postave, ki niso nastale iz potrebe, ampak ki so potrebe še le napravile. Iz tega so se godile in se godijo še danes velike škode v našem društву.

Tako na primer velja vsled najnovnejših postav kot vrhovno vodilo s v o b o d a. Lepa beseda je ta beseda in tudi njen zadržaj je veliko vreden, pa svoboda ni za vsakega človeka. Mislimo si le, če je svoboda tudi za neodrasle ljudi: koliko nesreč bi se ne godilo v družinah, kjer so mali otroci, v šoli, kjer nevhodljivi otroci ne bi hotli poslušati svarljivih svetov svojih učiteljev, koliko nesreč bi se ne zgodilo v delalnicah, na paši in povsod tam, kjer nesku-

šena mladina sama sebi svetuje, si zapoveda in svoje neuinne sklepne izvaja.

Enako kakor po starosti, tudi po stanu človek ne more biti prepuščen svoji lastni volji in potrebno je, da nevednega človeka vodi bolj izkušeni mož in tain, kjer je to mogoče, zavzima mesto moža postava, ki zabranjuje, da tisti, komur skušnje manjka, ne pride do nepopravljive škode.

Naj se nikomur ne zdi čudno, ker tukaj zaporedoma imenujemo svobodo in postavo, in tiriamo, naj manj izkušene stanove varuje postava, ker svoboda v vseh obzirih je neizkušenim ljudem škodljiva. Tako je na primer svoboda z menjicami zavezavati se škodljiva vsakemu drugemu stanu, ko je tisti, ki že po svojih opravilih ali po posebnem svojim znanju poznal, kako moč imajo menjice. Se ve, da tukaj je treba tudi to v poštev jemati, da menjice so manj nevarne nevednim ljudem, če jih poseduje kdo, kogega želja ni, da sebi na korist in dolžniku na škodo ojstro in naglo tirja svojega plačila, ali mi se moremo odločno izreči za to, da se vsakemu kmetu in vsem drugim stanovom, ki ne morejo spoznati moč menjice, odvzame po postavi pravica zavezati se z menjicami.

In tako bi lahko navedli več postav in naredeb, ki so vsakemu kmetu škodljive, pa še veljajo, ker svoboda to dovoljuje. Vendar mi nočemo vseh teh postav tukaj navesti, ker o prilikih bomo še kaj omenili, kar bi bilo treba bolje vrediti, kakor je sedaj. Za danes smo namenjeni posebno o tem govoriti, kaka spaka je nastala, da pri vrejenji novih razmer, ki jih tirja ustava, niso bile vse stare postave odstranjene, in so se dale nove postave, ki se ne morejo slagati s starimi postavami. Tako je bilo mogoče, da se posebno naš kmet nevsmiljeno stiska, kadar ne plača svojih davkov, kateri slogne na starih postavah, in se z novimi postavami sili vbožček, naj plača svoj dolg na davkih.

Vsek posestnik, ki plačuje davke od evropskega nepremakljivega blaga, pozna dobro kaka razlika se dela med izravnimi in posrednimi davki. Da so izravní davki še poštano nizki, to ve vsak kmet; ali posrednji davki, katerim so podlaga vse doklade, ki jih tudi pozna naš kmet, presegajo izravné davke tako, da so oni vsi skup večji kot so izravní ali „cesarski“ davki.

Oboji davki so prav veliki, in kdor pozna dohodke naših zemeljskih, in stroške, kateri morajo plačevati naše kmetije, in kateri premislijo vse težave, ki smo jih deloma navedli že v prejšnjem listu, bode pač lahko spoznal, da naš posestnik ne more vselej omagati vsega, kar se mu nalaga, in da večkrat ne more plačati svojih izravnih in posrednih davkov. To je vzrok, da davkurija, ki ima dolžnost, da sama ali pa po svojem beretu iztirja davek, pošle kmetu opominski list, s katerim ga pozivlja, naj plača svoje davke. To posestnika stane že 1 fl. 5 kr. in ta znesek se mu pridene k dolženemu znesku. Zdaj prične za našega vbozega posestnika, če ne zamore plačati svojega dolga, še le posilno iztirjanje tega, kar ima plačati; zdaj se zarubi njemu ali premakljivo premoženje s tem, da se mu napravi ob enem rubež in cenitev, ali pa se obveže njegovo nepremakljivo premoženje (hiša, zemeljsča) s zastavno pravico, in se mu vkujiži ta pravica tam, kjer so že vpeljane javne knjige. Gotovo je, da našega kmeta manj s'ine posilno iztirjanje tedaj, kadar se godi to iztirjanje na premakljivem premoženju, ali ne vemo kako je to prav, da se našemu kmetu nalaže, naj plača v tem slučaju v kasu kot prisotjino po dolgu znesku od 10 kr. do 3 fl. Kadar pa se vrši to iztirjanje tako daleč, da se dolžniku na davkih po dražbi prodaja njegovo premakljivo premoženje, tedaj naš kmet more zahvaliti Bogu, če trpi izgubo zneska najmanj od 12 fl. Drugačno že se godi iztirjanje, kadar se po-

LISTEK.

Črtice o popotovanji v sv. deželo.

(Dalje.)

Proti omenjenemu mestu je silno veliko takih rastlin, kjerih peresa ali tolsto lopate so na deblo gosto nakopičene od tal na kvišku tako, da leto za leton na lopatah vedno novo nastane, se nakopičujejo in obilni sad obrde. To so ob enem goste meje. V Evropi le gosposka take rastline, ktere kaktus imenujejo, goji za lepoto v vrtih, pa té sadu ne dajajo.

Deber streljaj od imenovanega mesta (Nablus) smo po šotorih prenočili. Te štore z mizami, stoli, posteljami in z drugo neobhodno potrebno šaro, posebno za kuhanje itd., so odločeni služabniki (arcibje) na mulah pred nami nesli. Komej smo se zjutraj po 5 ur iz viseče postelje skobacali, naenkrat so nam je Arabci izpodrinili, vse skupaj zvezali, na mule nabasali, ter z vsem drugim odšli do prve štacije, ktere smo dosegli okoli osme ure zvečer. Zanimalo te bode, da smo v Nablusu svoje šotorišča imeli tik mohamedanskega pokopalisa. Tam je navada, da mr-

ličje le nekoliko v zemljo zagrebejo in verh njega le dolgo pličo položijo. Hyene in šakeli na stotius po noči, od mrtvaškega duha izvabljene, pridejo in oblegajo tako pokopalisa. Mi se svojimi šotori smo jim bili nopravljali, zato so upili in žvižgali tako grozno, da nas je skoz in skoz pretresalo in strašilo tem več, ker so ti nezahtevani gostje svoje plesanje in tuljenje ponavljali. Bati se nam sicer ni bilo, ker okoli šotorov je bilo mnogo konjev in ljudi, ki so nam bili v posrežbo. V tem mestu se hrani 5 knjig Mojzesovih (Pentatevh) na pergameniu in zavitih v troble (Rolle), ktere Samaritanci veliko cenijo.

Da je bilo o času Patrijarhov to mesto zanimivo, se najde v sv. pismu. Ko je bilo Izraelsko ljudstvo iz sv. dežele izgnano, jim je to mesto v prebivališču in zavetje služilo. Tudi so se tu Leviti gojili za službo božjo, tedaj neko semenišče za take, ki so imeli kakšno opravilo v tempeljnem ali za poslužbo duhovnim. Vidiš, kako modro je bila za časa Mojzesova stvar vrejena in osebe odločene in posvečene za dotične opravke v svetišču. Sicer je v sv. cerkvi še vedno tako, da za vsaki cerkevni, tudi najnižji opravek, imamo dotično bogoslove. Se ve, žalibog, da se dandanes vselej tako strogo ne gleda, ker pomanjkuje pristojnih oseb. Imamo semmariste (klerike), katerim škof vse redove, prvo nižje, katerih je

4, in skoraj poredoma tudi viši red, podeli, tako so le oblasti une rede spolnovati prejeli, slednji pa vender so le za maštovištvu odločeni, ktero je danes tako nujno potrebno.

Na omenjenem griču mesta je bil Jezus pred smrтjo Izraelsko ljudstvo zbral, da jih je božje zapovedi spolnovati učil.

Tu v Sihem je nek poredbni Roboam, Salomonov sin, po hinavsko se zoper očeta spuščal, ter se za kralja preklicati dal. Ta kralj, mlad in neuskaten, ni znal prav vladati. Ako so podložni ponizno ga prosili, naj bi jim jarem, kteri jih je tlačil še od časa očeta, nekoliko polajšal, jim brezrečno po nasvetu svojih tovarišev, mladih svetovalcev, odgovori: „Moj oče Vas je tepel z biši, jaz vas bom pa s skorijoni.“ Na tak odlok jih večina odpada in se spuna.

Ljudje so postali predrzni, nesložni, avrogoslavni, so se zamotali v neverstvo, pustali so se zoper cerkvene oblasti, niso hoteli se podvredni naprejpostavljenim, nastale so stranke in raspori. Ko jih je bil kralj Cis dovolil iz sužnosti es domov vriniti, ter tempelj zopet zidati, ni bilo med njimi složnosti: v tako važnem bogoljubnem prdvratju. Ni žuda, ker so bili razcepjeni po veri, ni bilo mogoče se zediniti za čast pravega, nekoučnega Boga. Ljudje so se zadolžili, pri Bogu zamerili, kazni si bilo

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pošiljajo vredniški naročnini pa upravitelju „Soča“: Narodljanski tiskarni v Gorici.

Rokopisi se ne vredajo; dopisi pa so blagovljivo frankiraji o. — Delavcem in drugim nemotivnim se naročnina izplača, ako se oglose pri upravitelju.

sestniku zarubi nepremakljivo premoženje: tu mora plačati vse pristojbine za prošnje, koleke, stroške za cenitev, za komisijo, za uradne razglase i. t. d. tako, da more kmet roke proti nebu vzdigniti in se zahvaliti, če ni prišel v vedjo škodo, kakor od zneska od 80 fl. zato, da mu je davkorja premoženje prodajala.

In zdaj vprašamo mi, ali ni potreben, da naši razumniki, namesto da bi svoje moči na manj potrebne vprašanje obračali, trudili se, da bi vsaj v omenjenem vprašanju zboljšalo se stanje našega kmeta. Tu in ne drugod se vrti vprašanje o zboljšanju gmotnega stanja našega posetnika.

V.

Rim in Italija.

Glasovi, ki nam dohajajo iz Rima, glasé se vedno resneje in napovedujejo, da se razmere med italijansko vlado in rimsko stolico vedno bolj ostrijajo, in da se mora pereče rimsko vprašanje rešiti kar prej mogode, sicer se je bati najhujšega, da pa papež zapusti Rim. Zakon o dobredelnih napravah in vstanovah, s katcerim so polasti italijanska vlada ogromnih svet, ki jih je v teku časov nabrala deloma krčanska ljubčesa, potrjen je od kralja in Crispi gotovo poaskri, da se bo kar najstrože izvrševal. Brez vspeha so bili ugovori Leona XIII., skupno pisimo vseh italijanskih škofov, zaman se je ustavil rimski senat. Crispi našel je pot in obliko primerno, da je dosegel svoj namen, — prostozidarska loža se bo obogatila z denarji, namenjenimi v bogemu ljudstvu in Crispi bo ob njeni milosti še nekaj časa vodil u-sodo italijanske politike.

Toda ne samo to. Dotikati se je jela vlada celo Vatikana. Znano je namreč, kako krik so zaginali liberalni časniki, ko se je Leon XIII. ob neki prilici poseljal v umetniško delavnico po svetu, ki pričada Vatikanu. Kričali so, da je zapustil vatkanski svet in stopil na italijanska tla, da mu je italijanska straža kazala svojo častno službo, in pozdrav itd., vse za to, da bi zunanjemu svetu posek metali v oči, češ, da se je papež sprijaznil z obstoječimi razmerami, in da viada atori od svoje strani vse, kar ji je v tem oziru sploh storiti mogoče. Na eni strani torej vlada svoj meč zadira v srce katoliški cerkvi, na drugi strani pa v istem času zatrjuje, da v ogrodnejših razmerah ne more živeti cerkev, kakor živi na Italijanskem. To so pač okoliščine, ki tudi manj poučenemu v teh zadevah pojasnjivo, da je stališče papeževu za več časa nezanosno; ne bo se čudil, da Leon XIII. vsako priliko porabi, da dvigne svoj glas za zatirane pravice rimske stolice ter povdarja, da od svojih postavnih zahtev niti za las odstropiti ne more.

Papež seveda tudi drugače ravnati ne more, ako se neče izneveriti svojemu poklicu; o tem se vsakdo prepriča, komur je znan početek in razvoj cerkvene države. — Ni namreč skoro vladarja, čega pravice bi bile toliko vtrjene, kolikor so pravice rimske stolice nad večnim mestom. Ko je bil Rim pozablen in zapuščen od svojih vladarjev, bizantinskih cesarjev, toda so papeži skrbeli in vodili ljudstvo, branili ga in rešili pred barbarji; in ko so prišli drugi postavni svetni vladarji n. pr. Pipia, Karol Veliki, Oton I., potrdili so s slovenskimi listinami obstoječe razmere ter rimske stolici ugrabiljena mesta in posestva zopet zanje prisvojili.

drugače vbežati, kakor se koj in resnično k pravemu Bogu obrniti.

To je res neizbrisljiv dokaz, kam nezložnost za dobro, kam razpor ljudstva in upor zoper vsako oblast, svetno in cerkveno, pripelje.

Se dandanes je Napoli priča, kako se razpori, budobije in brezverstvo ne dajo poravnati in odpričati. Napoli ima 16000 prebivalcev, ali vkljub vsemu prizadevanju kat. misjonarjev je komej 60 pravovernih, drugi so sovražni kristjanom.

Mesto Napoli ali Sihem je iz ust Kristusovih sv. Evangelij slišalo. Pentateuh brauijo Judje v svoji sinagogi na neki dragoceni mizi, ter ga kažejo vsemu, ki ga hoče videti, se ve da denar (bakšiš) dobe. Nam, ki si nismo hotili čevljev izutti; so nam pentateuh tako kazali: prinesejto stolico pred sinagogu na ulico, ter knjigo nanjo položijo ter razlagajo.

Pri naših žotorih najdemo tudi katolškega župnika iz omenjenega mesta, prav izobraženega, pritjudnega Arabca. Bil je prav dobro izšolan in izobražen v patriarhalnem semenišču v Jeruzalemu, v katerem sem se osebno prepričal, kako lepo se tamkaj mlađina goji in kako mladenčki, posebno od Evropejcev, radi kaj poizvedo, kako se nam služba božja opravlja, v kakšnem jeziku. Posebno jih zanima, da se v Evropi tudi javno Bog časti in molji. Posebno o procesijah, o časenju Matera Božje itd.

Toda sovražniki cerkve so se zarotili, da se ta prestol mora porušiti, vzlasti zato, ker stoloje na njem duhovnik-papež; upali so namreč streli s posvetno tudi njegovo duhovniško oblast. Polastili so se sredstev, katera so jim bila v tem času najvgornejša v doseg njih namenov; ideja narodnosti nega načela jela se je šiciti, vzbujala in navduševala jo posamezne narode, da so se spoznavali kot celota ter začeli zahtevati, da naj se tudi zdržijo v politično celoto, aka so morda do takrat bili ločeni. Ta ideja vzbujala je na Italijanskem boje zoper Avstrijo in je d. segla, da je Avstrija po vseh nesrečnih vojakah izgubila Lombardijo in Beneško, ki so se zdržila s svojo "natejo zemljo", ta ideja tudi še sedaj ne dà mirovati italijanskim irredentom, ki očitno zahtevajo, da se rešita tudi Trident in Trst iz tujega jarma, zato trojno med ljudi podoba, kjer Trident in Trst napadata avstrijskega orla in mu meč zadira v srce; ta ideja razrušila je prestol postavnim vladarjem na Toskanskem in v Modeni, ta ideja zahtevala je za-se kakor so nas prepričali načinjajši dogodki, tudi Vatikansko ozemlje.

"Slovenec".

Dopisi.

V Gorici dne 9. sept. (izv. dan.). Gregorčičeva N. S. je v zadnji št. 36. posvetila večino predalov dr. J. T. in izliva nanj v polni metri zolč in strup in goreče žveplo, in ko bi hoteli na vse obrekovanja tam nskopiranja odgovarjati, moralni bi več listov "Soče" napolnit z jalovim polemizovanjem; ker pa dobro vemo, da bi zamoreca zaman prali, naj za danas to neplodno delo opustimo in le na to odgovorimo, kar ona izjavila iz seje odbora "Sloga" od 4. tek. m. N. S., recte dr. Gr., tako poroča o tisti seji, kakor da bi se je bil vdeležil le on in pa pred sedmik "Sloga" in kakor da bi bil ta vse samovlastno sklepil in odločeval; in vendar je bilo pri tisti seji zraven predsednika že 7 odbornikov, in vso se je sklepalo z večino glasov, da, nekatere reči celo enoglasno, tako, da predsednik ni prišel še do glasovanja. Tako so bili vsi starci udje "Sloga", ki so plačali zadnje dve leti letnino, in med njimi gosp. pl. Markež Ant. Obizzi, ki je plačal to letnino še le pri odborovi seji dne 4. tek. m., enoglasno, — toraj tudi z glasom g. dr. Gr., — kot starci udje "Sloga" potrjeni. V čast resnice je pa g. dr. Gr. zamolčal, da je bil potrjen enoglasno gosp. M. Obizzi, česarovo je plačal letnino po preteklu 31. julija, da celo še le 4. sept. kakor je zamolčal to, da je njegi predsednik vprašal, če bi bili kaki starci udje njemu plačali letnino po 31. juliju, da bi bili se potrdili tudi ti, na kar je on zanikavno odgovoril.

Iz tega sledi, da je odbor imel le eno mero pri potrjenju starih udov, in le g. dr. Gr., zdi se, ima dvojno mero, ker to, kar velja za g. M. O. bi ne smelo veljati za druge.

Kar se tiče g. G. Likarja, naznanih je predsednik, kakor je to njegova dolžnost, da je pregledal opetovanje vse sejne zapisnike in da ni mogel zasediti odborovega sklepa, s katerim bi bit rečen gospod kot od "Sloga" sprejet. No, če bi bila v tem kaka pomota, dà se to popraviti; gosp. G. L. naj pokaže sprejemni list, in stvar bo koj poravnana.

Debelo laž pa je, da je predsednik "Sloga" odrekel sprejem 400 novim udov, ker je on le predlagal, naj se sprejem novih udov odloži, in to prepusti novemu odboru, in ta predlog je bil tudi sprejet z 5 glasovi proti 2.

Tudi v Samoriji je sv. Gora t. j. osa, na podnožju ktere je bil Jozua od Mojzesu predpisani blagoslov slovesno izrekel, čez tiste, ki zapovedi božje drže, in prekletstvo čez druge, ki zapovedi zanjujejo. Na levem cesti najdeš vas Balotah na mestu, kjer je brast rasel, pod katerim je Abraham altar sezidal in pod katerim je bil Jakob podobe maltev, ktera je bil med svojimi učniki, zakopal in skril. Še dalej pred vasico so razprostira dolina, v kateri se vidi pobeljeni grob Jožefa Egiptovskega (Kabr. Nebi Južuf).

V ravno isti planjavi, kakih 50 metrov od groba, je vodojak Jožefov.

Po besedah sv. Evangelija se je Jakopov vodojak tako imenoval, ker se je znajšel na Jakopovem polju, in Jozua pravi v svoji knjigi, da je bil Jožef na tistem pokopan. In v resnici, na severni strani obširnega zemljišča vidiš grobišče zdelano v griček. Od tega grobišča skoraj streljaj oddaljen je vodnjak. Vse zemljišča, prav lepa planjava med grobom in vodojakom, je bilo patrijarha Jakopa posestro, ktoro je oče sio Jožefu zapustil. Po vrnitvi Jožefovih bratov in potomcev iz Egipta, od koder so brutje vrnlega Jožefa telo balzamirano 40 let po puščavi nosili, dokler so zopet v Palestino, objubljeno deželo, prišli, da so ga po volji izglednega brata, v zgorej imenujano njivo pokopali.

(Dalej prib.)

Razlog temu sklepu pa ni bil ta, da bi bili naznani se novi udje z namenom, da bodo glasovali proti dr. T., ampak ta, da je treba poizvedeti, ali hočejo vsi novi udje tudi v resnici pospeševati namen društva "Sloga" ali ne, ker je prvi se zamenjejo po pravilih kot udje sprejemati. Se le N. S. je svetu povedala, s kakim namenom so se novi udje nabirali in za sprejem naznani.

Res čudno pa je, da se sedaj za društvo "Sloga" ravno tisti gospodje strašansko zanimajo in brigajo, kateri so na Goriškem s l o g o razrušili, n e s l o g o, p r e p i r, i n r a z p o r zasejali, naredili in ga s tako strastjo in gorenostjo širijo in gojijo, da bi bila ta izkrenost res boljše stvari vredna!

W.

Iz Kota dne 4. sept. Delj časa se je že govorilo, da pride c. kr. namestnik iz Trsta ogledovati Tominsko glavarstvo prve dni septembra; ali da bo tudi v Kot p. gledal, ni bilo gotovo. Se le v torek večer 2. septembra zvemo, da bo on drugi dan že ob 8%, pri Robu. Slavoloki so po raznih vasil kar čez noč zrasli, akoravno je dež nekoliko naletoval. V sredo ob deločeni uri slišimo streljanje in nabivanje zvonov od, daleč v znamenje, da se c. kr. namestnik bliža; tudi vreme se zboljša. Ob 11. uri se pripelje v Homenec, spremljena od c. kr. okrajnega glavarja, deželnega nadzornika viteza Klodiča, svojeza tajnika Dr. Pipitza in lastnega sina, kake 14 let starega zaleda fantiča. Pri slavoloku ga pozdravi Sedlški župan s primerljivim nagovorom in namestnik gre na to peš do Sedla, kjer ga sprejmejo občinski zastopniki, g. vikar in g. učitelj s šolsko mladino. Na to obišče novo cerkev, ktera mu je dopadla, obišče šolo in se nekoliko veta pri g. vikarju. Nekoliko minut čez 12. dospe v Breginj. Pred šolo pri slavolokom ga čakajo Breginjški župan z občinskimi zastopniki, g. župnik in g. vikar iz Logov, c. kr. žandarmarija, finančna straža in g. učitelj s šolsko mladino. Namestnika pozdravi župan s kratkim nagovorom, na to se mu predstavijo po vesti druge honoracije, mali fantiček poda mu šopek cvetlič in otroci zapojejo cesarsko himno. Na to pogleda g. nam. šolo, cerkev, obišče župana, in obe kosarji, gre na to k obedu, kteri je b. l. v stanovanju g. župnika. Med kosilom, se je prijazno pogovarjajo, počutno zanimal glede raznih raznor na italijanski meji. Namestnik se je s svojim pojaznim vedenjem in tepoch obučanju in v cerki vsem prikupil. Kotarji so ga med drugim prosili za podporo pri zgradbi ceste in reguliranju Nadiže. Ob 2% se odpreje nazaj proti Kobariču in od toč v Bočec. Bog naj g. živi mnogo let!

Iz Podgorje 9. sept. Pred nekimi tedni so se tukaj fantije spriskali do krvi. Dva morala sta k vsmiljenim bratom iti, do so jim rane šivali. V nedeljo so fanti v krém A. P. plesali na harmoniko, kur se po naših krémih ob nedeljih in praznikih žal bog pogostoma godi. Jeli prav, da občinski predstojniki to trpe in ne zabranjujejo? V nedeljo večer sta se na harmoniko in liter dva naša mladenčka tako vuela, da sta se začela prepričati in tepliti. Mladeneč G. seže v prepriku po nož in ga nasprotniku zabola skoz in skoz srce, da kar v pri trenutkih duši izdihne. G. vikar je noč pri pogrebu nesrečnega imel v cerkvi na grobni govor in mladenčem na serce govoril, naj bi v strahu božjem živeli in se plesov, krém, prepriov i. t. d. ogibali. Na nesrečnem naj se izgledujejo — je reklo — kako se je slabih priložnosti varovati.

V nedeljo pri popoldanski službi božji se nam je oznanilo, da bo v Podgori mesec decembra sv. misijou. Iz zgoraj navedenega se razvidi, kako potreben je z. tukajšnje razmere sv. misijon. Bog daj mu le obilo vspaha!

Iz Kanala 8. septembra. V našem sodniškem okraju je ljudstvo precej vbožno, in žlostno je, da vdimo, koliko naši ljudje potrosijo pri sodniji, ker sklepajo pogodbne pri kakem zakotnem pisaču, ki ne zna ali noč zapisati v "štrment" njihove resnične volje. Mi nimamo c. kr. notarja med nami, kakor bi vendar magli pričakovati, ker za naš okraj je izprazneno mesto c. kr. notarja in to mesto še dozdaj ni oddano. N. mog. če, da se med nami goriškimi Slovenci ne najde jurist, ki bi vprašal za to mesto, ker prav lahko bi dosegel, da bi mogel dobro živeti sam in njegova družina. Mislimo smo sem ter tje in znano nam je, da mi goriški Slovenci štejemo dovolj pravnikov, ki bi bili zmožni postati notarji v Kanalu. Mac med nami ni sodniških uradnikov, ki bi zamogli zaseseti to mesto, če so vpopojeni? Jaz vem, da so, in našel bi lahko nekatere, ki pa mirno sede za kotom in se ne brigajo, če kdo o njih misli, da so tenuti. Zdramate se torej, naši jacisti!

Politični pregled.

Notranje dežele.

S t r o s s m a y e r j e v a š t i r d e s e t l e t n i c a. Na Češkem začeli so tudi okrajni glavarji ugovarjati temu, da bi občine imenovali vladiko Strossmayerja častnim občanom, češ, da v totranski državni polovici nema državljuanske pravice. Kraljevsko okrajno glavarstvo je že razveljavilo imenovanje v eni občini.

L a h o n s k a n e s t r p n o s t. Nemško-liberalni listi imajo z Voloskega poročilo, da bodo Lahoni ponovili v deželnem zboru lansko predprzest in zopet ovrgli volitev hrvatskega zastopnika dr. Stangerja, ki je bil dne 30. avg. izvoljen z večino 47 glasov.

O s n o v a l n a s l a v n o s t „C e l j s k e g a S o k o l a“ vršila se je dne 7. in 8. septembra vkljub vsemu nasprotovanju naših neprijateljev skozi in skozi sijajno, dostojo in brez najmanjega motenja miru od strani Slovencev, ki se niso dali motiti po raznih provokacijah in surovih napadih. — Vse drugači pa vršila se je „sokolska slavnost“ v Opavi. Nemška družba je s palicami oborožena napadla sprevod iz cerkve. Celo Nemci pravijo, da ta napad je sramota za Opavo.

K a t o l i š k i s h o d. V Rumburgu na Severnem Česku vršil se je dne 7. in 8. sept. prav slovesno in z obilno vdeležbo četrte severno-česke katoliške shod. Navzočih je bilo blizu 2000 vdeležencev. Prvi je govoril litomeriški škof dr. Schöbel o potrebi verske šole, ter je pri tej priliki ojstro obsojal nasprotne resolucije, ki so jih sklepali učitelji zbrani na učiteljskem shodu v Zateu.

D e ž e l n o z b o r s k e v o l i t v e. Na Gorjenjem Avstrijskem voljeni so v skupini veleposestnikov vsi konservativni kandidati enoglasno. Liberalci se niso udeležili volitev.

P r a g a. Dne 8. t. m. bila je osnovana sejca deželnega pomnoženega odbora v pomoč povodnji ponesrečenim prebivalcem. Cesarski namestnik je predložil organizacijski načrt, ki je bil ednoglasno sprejet. Poziv za hitro in izlatno pomoč so razposlali. Darovali so: Presveti cesar telegrafičnem nakazom 10.000 gld., kardinal knez in nadškof Schönborn 4000 gld., cesarski namestnik grof Thun 4000 gld., prazka podružnica kreditne banke 3000 gld., bankir Karol vitez Zdekauer 2000 goldinarjev. — Razglas z ozirom na naredbo cesarjevo, da se pomaga vsled povodnji ponesrečenim prebivalcem, sprejelo je prebivalstvo z velikim veseljem. Dolochenih je v ta namen 2 milijona goldinarjev državne podpore.

Vnanje dežele.

R u s i j a. Volinjski manevri, pri katerih je zbranih 191 bataljonov, 144 eskadronov s 456 kanoni, vklj. 150.000 mož, so že pričeli. Vzhodna vojska pod poveljstvom generala Dragomirova brani utrjeno trikotno postojanko Luck-Dubno-Rovno proti zapadni vojski, katero vodi general Gurko.

S p a n i j a. Angleški častniki sprli so se s Španci. Poslednji so jih tepli in z bodalci ranili. Angleško vojaško oblastvo pričelo je preiskavo.

T u r ē j a. Armenski patrijarh umaknil je svojo ostavko le za dva meseca, v nadi, da se do tedaj že izda sultanova irada o uvedenji reform v Armeniji. — Sultan je ob obletmici svojega vladanja pomilostil 18 Krečanov, kateri so bili izključeni iz občnega pomiloščenja. V Cariigradu se nadajo, da napravi to pomiloščenje na Kreti najugodnejši vris.

F r a n c i j a. Francoska vlada se je učki odločila vravnati delalske razmere. Minister vnanjih zadev je v ta namen zahteval od diplomatskih francoskih zastopnikov, da mu poročajo o delalskem položaju onih dežel, v katerih zastopajo Francijo, da se s tem popolni gradivo, katero je že vlada zbrala za preosnovo dela.

N e m ē i j a. „Norddeutsche allgemeine Zeitung“ pobija in zavrača poročila mnogih časnikov, da je nastalo občevanje med ruskim carjem in nemškim cesarjem zadnje dni v Narvi nekako hladno.

I t a l i j a. Kaka je javna varnost v Italiji, razvidi se iz članka, kateri je bil priobčen nedavno v „Tribuni“. Piše med drugim: „V Neapelju se množe ludodelstva očitno po cestah v istem razmerji, kakor raste število nezakonskih ludodelnikov; živiljenje in premoženje tamšnjih meščanov ni nikoli dovolj varno. V Genovi in okrajejo lopovi pri belem dnevu menilnice ter poškodnjejo telesno njih posestnike — toda roparji ne pridejo v zapor. i. t. d.“

Domače novice.

P r e v z v i š e n i k n e z o n a d ū k o f bodo delili sakrament sv. birmi v Batah dne 15. sept., dne 16. sept. pa v Čepovanu. Dne 21. sept. posvetili bodo cerkev v Ruttarsu. V devinskom dekanatu delili pa bodo sakrament sv. birmi v tem-tem redu: dne 22. sept. v Opatjemselu, 23. v Devinu, 24 v Nabrežini in dne 25. sept. v Zgoniku. Dne 27. sept. bo posvečevanje cerkve v Borgnani. V Solkanu bi bila birma že 14. t. m. ali ravno isti dan sta službeno zadržana oba domača gg. duhovnika: V. č. g. župnik ima namreč farno svečanošč v Podsaštanu, č. g. duhovni pomocnik pa ustavljeno slovensost v Ravnici; zaradi tega se bo sakrament sv. birmi delil v Solkanu še le na roženkransko nedeljo.

O b p o p o t o v a n j i g. n a m e s t n i k a v T o l m i n s k e m o k r a j u so se ponavljale v vsakem kraju živi pojavi vdatnosti, kakor v goriškem in sežanskem okraju. Če tudi ne tako sijajno kukor n. pr. v Tolminu, Kobariču in Bolcu, sprejete so g. namestnika enako navdušeno kraji in vasi: Robič, Kreda, Borjana, Honeo, Sedlo, Braginj, kjer je g. namestnik pri g. župniku ob doval; tudi na Trnovem, na Serpenici in Zagijo bil sprejem navdušen. V Bolcu pa se je sprejem na boj slavno vršil: pri slavoloku se je sedlo duhovstvo, uradništvo, učiteljstvo in družba strelcev, godba pa je zasvirala cesarsko himno. Vrnili se je g. namestnik čez Predel-Trbiš v Trst.

D u h o v s k e s p r e m e m b e. Č. g. Nanut Janez imenovan je kaplanom v Gradežu (Grado). V. g. Žaungerle Alojzij, bivši prof. bogoslovja, vmerl je v četrtek dne 11. t. m. N. v. m. p.

S e s t d e s e t l e t n i c o m a š n i š t v a o b h a j a l a b o s t a dne 19. t. m. pr. gg. Tuni Josip in Grusovin Josip. Pač redek slučaj, da duhovnik čil doseže tako starost. Čestitamo.

P o s e b e n v l a k pride iz Ljubljane oziroma iz Celje v soboto dne 13. sept. 1890 v Gorico in ž njim se prepeljejo romarji, ki obiščejo „S v. G o r o“.

N o v a S o č a sklepa svoj II. uvodni članek z nadpisom: „dr. Jožefu Tonkiju“ z besedami: O nadpadu „k a t o l i š k e S o č e“ na dr. A. Gregorčiča duhovnika — molčino. Namesto, da se „Stara“ štuli za k. t o l i š k o g l a s i l o , naj se imenuje o d v e t i š k o - k o - l i b e r a l n o , in povedala bi, kar je v resnicu. Ako bi imela staro „Soča“ več čitateljev med prostim ljudstvom, nego jih ima, trebalo bi svariti manj razsodne pred takim listom, da ne bi zgubili po njem spoštovanje do vere in duhovstva velenje njegove židovsko-liberalne pisave“..... Ko smo brali članek, zdelo se nam je, da beremo „Luthers Tischreden“, ker le tam nahajamo tolkokrat ponavljene psovke, bakor jih „N. S.“ donaša. „N. S.“ pa sama priznava, da „p o g r e v a“.

N o v o i t a l i j a n s k o d r u š t v o n a P r i m o r s k e m nameravali so Italijani osnovati mesto razpuščene „P r o Patria“ z imenom „Lega nazionale“, kakor smo to že svojedobno omenili. Ministerstvo notranjih zadev je spoznalo po predloženih pravilih nameravnega društva, da ima to društvo biti političko društvo; tudi je ministretvo izreklo, da nameravano društvo druzega ni, kot nadaljevanje društva „Pro Patria“ pod drugim imenom. Iz teh razlogov pradložena pravila novega društva niso bila potrjena, akoravno so bila ta pravila, kakor italijanski listi trde, le prevod pravil „Schulverein-a“. Italijanski kolovodje nameravajo iskat pomoči pri državnem sodišču, češ, da tudi druga društva so bila razpuščena, da so bila z istimi pravili pod novim imenom predložena, pa državno sodišče da je vsakokrat zavrnilo ministrstvo, ker to ni hotilo potrditi starega društva pod novim imenom.

S m e š n i c a. „Corriere“ prinaša v svojem listu iz dne 9. t. m. pritožbo z naslovom: „Tutto fuorché l’italiano“. Ta pritožba se doslovno glasi: „Preteksabuto nam je bila prinesena poštna lista na našem

in prejemnica, katero bi bili morali podpisati, imela je... nemški in slovenski napis! Zaano nam je, da na pošti, kateri velja ta opravičena pritožba zaradi premalega obzira proti meščanom, ki zo Italijani, nam odgovore, da... ravno tačas so pošte italijanske tiskovine. Vendar ti izgovori se prevečkrat ponavljajo, in potrebno je biti pozornim, ker v italijanskem mestu nikdo nima dolžnosti, da bi znal nemško, se manj pa slovensko, ker prejemnik slovensko-nemških tiskovin še ne ve, kje se ima podpisati.“

Povodom objave razpusta tržaškega irredentovskega društva „Progresso“ „Presse“ piše: Razput društva, „Progresso“ v Trstu naj tamšnjim sramozljivim in nosramnim irredentistom služi v znamjenje, da je mera preporna in da ima državna vlada voljo, v vsu odločnostjo postopati zoper protivavstrijske namene in zoper vselej dajajočo rovanje, ako ravno jih gotovi gospodje v Trstu začasno ne stavijo v prvo vrsto ali celo po farizejsko zanikavaju. Ne samo one malopridneže, ki po cestah pokladajo petarde, mora doseči roka pravice, temveč tudi oni elementi, kateri napade z petardami kot znane „ideale“ na nedosejeno način izražajo, se morajo s primerno resnobo opominiti na dolžnosti avstrijskega domoljubja.

Razpuščeno društvo „Progresso“ bilo je gojeno za salonski irredentizem in kot tako v temni vezni z veliko skupino tržaškega mestnega zastopnika. Ta bude sedaj vedel, da vlade ni volja že dalje trpeti onih dvojumnosti, katerih se je ta častivredna korporacija do sedaj znala posluževati z redko spremnostjo.

Irredentizem vsake vrste se mora tem preje ob Adriji zatreti brez usmiljenja! Tako vladno glasilo. Opomin je doslej resen, naj mu sledijo še dejava.

Na tukajnej c. kr. višji gimnaziji vrši se upisovanje dijakov dne 12., 13., 15., 16. in 17. septembra od 9-12 zjutraj in od 3-4 popoldne; kdor se ne oglaši do včetega 17. sept. ne bo delnik vred vseprejet. Oni učenci, ki niso pred počitnicami napravili vseprejemne prekušnje na prvi razred, oglašiti se morajo najdalje do 15. sept. s krstnim listom in zadnjim šolskim spričevalom. Učenci, ki vstopijo prvič na goriško gimnazijo, morajo pristati od mestnega zdravnika dr. R. Luzzattija spričalo, ki se dobri brezplačno, da nimajo znane egiptovske bolezni na obeh. Vseprejemna prekušnja bodo dne 16. sept. ponavljalo prekušnje 16. in 17. Slovenska sv. muša z Veni sancte spiritus bodo dne 18. septembra.

Razne vesti.

P o v o d n j i n a Č e š k e m. Koncem poprejnjega in začetkom ravno minulega tednega, dejevalo je na Gornjeavstrijskem in posebno še na Češkem tako grozivo, da so nastale, izrekoma ob Moldavi, toliko povodnji, kakorčih se ne spominja nikde na progi Budjevice-Praga. Povsed preplavljene so polja in sela, spodkopane ceste in železnice, porušena poslopja in utopljenih je veliko ljudi.

Najhujše prizadeta je zlata Praga, kjer je med drugimi porušen starojavni zidan, z dragocenimi spominki kincan, Karolov most.

Nikomur re še sanjalo ni, da bi sila vode tej zgodovinski stavbi kedaj mogla kaj prizadeti, ker izrekli so strokovnjaki svoj čas, da ne bodo morete stavbe podreti drugače, kakor z strelivom.

Minuli četrtek zjutraj krog 5. ure porušila sta se menadoma dva srednja oboka Karolovega mosta; ljudje so hodili in vozili čezenj, kakor navadno, zavolj zgodne ure k sredi ne zelo gusto. S kosom mosta padlo je v Moljava več ljudi in gotovo tudi jeden mlekarški voz z vozniki in živino vred. Pripoveduje se, da so trije kovački učenci za rano prosili svojega mojstra, da bi si smeli iti ogledat povodenj. Prišedli do Karolovega mosta, ostane jeden a strahu pred veliko povodnijo pred mostom pri Karolovem spominku, ostala dva pa stečeta takoj na most in si ogledavata valove; češ malo trenutkov zagromi most, ki je zidan na 17 stebrih na sredi v vodo in z delom mosta vse, kar je bilo na njem.

Karolov most, kiuč zlate Prage, zidan se je 14 let. Temeljni kamen stavljen se mu je dne 9. julija l. 1857. Zidarski mojster, ki je dobil po kralju Karolu IV. naročilo zidati ga, imenoval se je Peter Arter. Dokler je kraj Karol živel, napredovala je zgradba vedenje kraljeve radodarnosti dobro, po smrti njegovi pa se je gradilo počasi.

Dragoceni zgodovinski spominki napravili so se v teku stoletij, in marsikateri spominki bili so priča krvavih bojov v Pragi, zvezoma za časa husitskih bitek, ki so češkemu narodu sekale toliko krvavih ran.

Pa vrnimo se nazaj k mestu tolikih nesreč: Nižje ležeči deli Prage, izrekoma otoki, so vsi pod vodo, ljudje bežali so v višje dele poslopij, kolikor sploh mogoči so premeti s dolni, počarna brama

rešuje ljudi iz prostorov pod vodo, dovaža jim živeža in pomaga, kjer kolikor more. Tudi vojaštvo pomaga neprenehoma. En čoln s pionirji je prehitela povračenj, jih je odnesla, in nikjer ni več sledu za njimi, časniki pa iznajajo imena ponesrečenih. Ponem na železničnih morih se je ustaviti na mnogo krajih, ker je postal ali nemogoč ali pa zelo nevaren.

Kakor pri vsaki nesreči bil je tudi pri tej cesa r prvi, ki je prihitel na pomoč s tem, da je ponosrečenim ukazal podporo 10.000 gld.

Da bi pač tolika nesreča pripomogla Češki k narodnemu miru! „Novice“.

Baron Z. Lutz, bavarški minister, znani nasprotnik katoliške cerkve je vrar.

Opazka upravnosti: G. J. M. Dopisov brez podpisa ne sprejemamo.

Farbige Seidenstoffe von 60 k. bis fl. 7.65 p. Meter — glatt und gewebt (circa 150 versch. Qual.) — versendet robust-n. Stückweise Porto- u. zollfrei das Fabrik-Dépot G. Henneberg (K. u. K. Hofstief) Zürich. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Slavnemu ravnateljstvu „Unio Catholica“!

Velecjenjem dopisom od dne 10. julija t. g. bježe mi dojavljeno odgovorje družta „Unio Catholica“ te zmatram mojom nadpastirskom dužnostju, obzirom na obče koristju i čovjekoljubivu svrhu toga družta, težnje istoga u svakom pravcu podupirati i preuzimljem rado podastno mjesto predsjednika, koje je člankom 14. pravila svakom knez-nadbiskupu Beča pridržano.

Izrazujuć ovim živu želju, da bi to občekorito poduzetje svestrano uvaženje i podrpu našlo i da bi tako u kratko uzmoglo razviti posve uharno djelovanje, blagoslovljam ga ovim iz puna srca.

Nad se. Vidom, dne 12. julija 1889.

Celestin Josip kardinal Ganglbauer v. r. knez-nadbiskup.

Pošilja blago dobro spravljeno in počitno presto!

Teodor Slabanja

teodor v Gorici, ulica Morelli 17.

ppriporoča se vlijudno pri visoko častiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in orodja najnovejše oblike, kot: monstrane, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare reči popravi, ter jih v ognji poslati in posrebri. Na blagovoljno vprašanje radovoljno odgovarja.

Pošilja blago dobro spravljeno in počitno presto!

Izdaten, stalen, postranski dohodek si lahko prislužijo sposobne in zanesljive osebe (dosluženim žendarmom se daje prednost), ki pridejo večkrat z občinstvom v dotiko.

Poprašuje se:
„G. S. 1890.“ Graz postlagernd.

MLIN na stroj
za MOKO in za CEMENT
z žago vred,
ki se nahaja v prav vgodnem kraju, je po ceni na prodaj.

Bolj natančne pogoje pove iz ujednost upraviteljstvo „SOČE“.

Vozilni listi

AMERIKO

Kralj. belgijski poštni paraik društva
„Red Star Line“ iz Antwerpen-a
naravnost

New York & Philadelphia

priznan od visoke c. k. avstrij. vlade.

Pojašnila daje:

priznano zastopstvo

Ludwig Wielich

in Wien, V, Weyringergasse 17

ali

Josef Strasser

Speditijsk. für die k. k. Oest. Staatsbahnen in

Innsbruck.

Največja zalog

ŠIVALNIH STROJEV

JAN. JAX.

Ljubljana.

Na mesečne obroke po
4 do 5 gld.

ŠESTLETNO JAMSTVO.

Pouk brezplačno.

ZASTOPNIK v Gorici je mehanik Ignacij Šau-

nig, Nunska ulica 14.

VINSKE IN SADNE STISKALNICE

najnovejše sestave prav pripravne in za 20% bol-

močne kot druge.

NA DERŽAVNI SADNI RAZSTAVI NA DUNAJU

meseca oktobra 1888 kot naj-

boljše spoznane in s Pervim

darilom obdarovane.

MLINE za grozdje in

sadje

izgotovljajo in prodajajo

Ph. Mayfahrt et Co.

Fabriken landwirthschaftli-

cher u. Weinbau-Maschinen-

Eisengiesserei und Damof-

hammerwerk

Donaj II, Frankfurt a. M. u. Berlin N.

KATALOGI in usako pojasevilo na zahtevanje
gratis in franko.

Sposobni zastopniki se iščajo ter dobro plačajo.

Coppag & Skert

Glavna Zaloga

Semeničko ulica 12.

obča poznata trgovina knjig, mustein, musicalij

in papirja

v Gorici.

Podružnica

Na Travniku 14.

Priporoča slavnemu občinstvu svojo pomnoženo zalogu uradnega, listonega, tiskarskega in zavejnega papirja.

Največa zbirka vredni, šolskih, risalnih in slikarskih potrebi.

Mnogobrojna zbirka mašnih in molitvenih knjig.

Trgovcem in prekupcem še poseben odbitek